

Een lekker, gezond scharreleitje... of toch niet?

Naar aanleiding van meetresultaten van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bemonsterde Toezicht Volksgezondheid in samenwerking met de lokale Medisch Milieukundige eieren van kippen van particulieren in de omgeving van een schrootverwerkend bedrijf. Uit de luchtmetingen van VMM bleek namelijk dat er in de omgeving van het bedrijf verhoogde deposities van een bepaalde soort PCB (PolyChloorBifenyyl) en dioxine voorkwamen. Uit de meteorologische (windkracht en – richting) omstandigheden op het moment van de metingen, bleek dat het bedrijf theoretisch gezien een mogelijke bron was van de verhoogde resultaten.

De bedoeling van het meten was een beeld te krijgen van de invloed van het bedrijf op de concentraties van dioxines, dioxineachtige verbindingen en dioxineachtige PCB's in eieren van kippen van particulieren in de omgeving van het bedrijf. Aansluitend was het de bedoeling om de bevolking een duidelijker beeld te geven van de gezondheidsrisico's te kunnen geven met betrekking tot het gebruik van scharreleieren.

Stefanie Vanhoutte
Medisch Milieukundige Oostende-Westhoek

Dieter Vanparys
Medisch Milieukundige Regio Brugge & Meetjesland

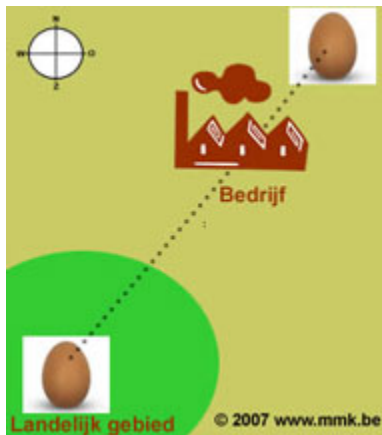
PCB's en dioxines? Een aanslag op onze gezondheid?

Dioxines en PCB's hebben vergelijkbare effecten op de gezondheid. Onderzoek bracht aan het licht dat baby's die tijdens de zwangerschap in contact komen met PCB's of dioxines, minder wegen, een verstoring van de schildklierwerking en een minder snelle ontwikkeling van de intelligentie kunnen vertonen. PCB's en dioxines kunnen bij opgroeiende kinderen en volwassenen hormoonverstorende effecten hebben. Deze effecten zijn heel complex en worden nog volop bestudeerd. Momenteel neemt men aan dat de hormoonverstorende werking van PCB's en dioxines voortkomt uit hun gelijkenis met het vrouwelijke hormoon oestrogeen. Er zijn ook aanwijzingen dat deze groep stoffen het afweersysteem kunnen ontregelen wat kan leiden tot een grotere vatbaarheid voor ontstekingen, maar, misschien vreemd genoeg, mogelijk ook tot minder allergische reacties.

Dioxines zijn geklasseerd als "kankerverwekkend" door het internationaal Agentschap voor Kanker Onderzoek. PCB's veroorzaken kanker bij dieren en zijn geklasseerd als "waarschijnlijk kanker-verwekkend voor de mens" door het Internationaal Agentschap voor Kanker Onderzoek.

Staalname?

We namen twee mengstalen (1) van eieren van particulieren. Het eerste mengstaal bestond uit eieren van twee particulieren op ongeveer één km ten noordoosten van het bedrijf. Het tweede mengstaal diende als controle en bestond uit eieren van twee particulieren uit een meer landelijk gebied in de gemeente op ongeveer 4 km ten zuidwesten van het bedrijf. Deze locaties werden gekozen volgens de verwachte windrichting, de afstand tot het bedrijf en de praktische situatie ter plaatse.

Resultaten?

Dioxines

De voedingsnorm wordt op beide locaties overschreden. Vreemd genoeg ligt de concentratie dioxines van het mengstaal in het meer landelijke gebied hoger dan de concentratie dioxines van het mengstaal ten noordoosten van het bedrijf. De resultaten vormen dus geen aanwijzing dat het schrootverwerkend bedrijf een invloed heeft op de concentratie van dioxines in eieren van kippen van particulieren in de omgeving van het bedrijf. Als we de resultaten vergelijken met de resultaten van een recente Belgische studie op scharreleieren van particulieren, dan zien we dat de concentraties vergelijkbaar zijn.

PCB's

De voedingsnorm voor de dioxineachtige PCB's wordt op beide locaties overschreden. We meten een iets hogere waarde ten noordoosten van het bedrijf dan in het landelijke gebied. Als we de resultaten vergelijken met de resultaten van een recente Belgische studie op scharreleieren van particulieren dan zien we dat de concentratie in het mengstaal ten noordoosten van het bedrijf drie maal hoger ligt dan in de Belgische studie.

De voedingsnorm voor de som van de 7 gemeten merker PCB's wordt in geen van beide locaties overschreden. De resultaten voor de locatie ten noordoosten van het bedrijf zijn wel 8,5 maal hoger dan de resultaten van het controlestaal.

Dioxines en dioxineachtige PCB's samen

De voedingsnorm voor de som van de dioxines en dioxineachtige PCB's wordt in beide locaties overschreden. Toxicologisch is er inzake dioxineachtige belasting van de scharreleieren geen verschil tussen de twee locaties. Dit omwille van de onverklaarde, iets hogere dioxineconcentratie in het landelijke gebied.

Conclusie

- Uit de resultaten blijkt dat er een mogelijke aanwijzing is dat het schrootverwerkend bedrijf een invloed heeft op de concentratie van een aantal soorten PCB's in eieren van kippen van particulieren in de omgeving van het bedrijf.
- Ook is duidelijk dat er in het "landelijk gebied" mogelijke bronnen zijn van dioxines en PCB's, bijvoorbeeld door het illegaal verbranden van afval. Om hierop in te spelen heeft de gemeente een sensibilisatiecampagne opgestart over sluikeverbranden.
- Zowel in de omgeving van het bedrijf als in het landelijk gebied van de gemeente is het gezondheidskundig aangeraden dat een volwassen persoon niet meer dan één scharrelei per week consumeert. Dit komt overeen met het gemiddeld wekelijks eiverbruik van een volwassen persoon. Een kind van 25 kg kan best niet meer dan één scharrelei per veertien dagen consumeren. Een artikel hierover is verschenen in het gemeenteblad.
- Algemeen, en niet enkel in de betreffende gemeente, raden we aan om niet alleen het type van je voeding op een gezonde wijze te variëren maar ook de herkomst van je gekozen voedingswaren te variëren. Het over lange tijdperiodes consumeren van een volledig van eenzelfde plaats afkomstig totaal voedingspakket, bijvoorbeeld van eigen kweek, raden we af.

Hoe zorg je voor gezonde scharreleieren?

Aan de invloed van het milieu op de eieren kan je weinig doen, maar door je kippen op een goede manier te voeden krijg je gezondere scharreleieren.

- De ideale voeding voor je kippen is een combinatie van commercieel kippenvoer en etensresten.
- Geef je kippen enkel etensresten die niet sterk verbrand zijn. Zo kan je bijvoorbeeld zwart aangebrand vlees beter niet aan de kippen geven.
- Geef je kippen zeker geen afval, dit hoort in de huisvuilzak.
- Gooi geen assen in de kippenren. Assen bevatten grote hoeveelheden verontreinigende stoffen die via de kip in de eieren terecht komen.

- Geef je kippen geen gebruikt frituurvet. Dit hoort thuis in het containerpark.
- Stook zeker geen vuurtje (is sowieso verboden) in de buurt van je kippenren: de kans is groot dat de verontreinigende stoffen uit de rookpluim neerslaan op de grond en worden opgegeten door je kippen!

Bronnen:

1. Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (2004) - De Belgische voedselconsumptiepeiling. IPH/EPI Reports N° 2006-016
2. Steunpunt Milieu en Gezondheid (2005) - Achtergrondinfo bij de resultaten van de pasgeborenencampagne van het biomonitoringsproject
3. I. Van Overmeire, L. Pussemier, V. Hanot, L. De Temmerman, M. Hoenig & L. Goeyens (2006) - Chemical contamination of free-range eggs from Belgium; Food Additives and Contaminants, November 2006; 23(11): 1109–1122

Voetnoot:

1. Een mengstaal is een staal waarbij verschillende eieren samen worden gemengd, waarop dan de analyse gedaan wordt.

Nieuwsbrief

- [Inhoud](#)
 - [Biomonitoring zoomt in](#)
 - [Ethiek en biomonitoring](#)
 - [Fijn stof](#)
 - [Binnenlucht](#)
 - [Houtverbranding](#)
 - [Scharreleieren](#)
 - [GSM en kinderen](#)
-
- [Nieuwsbrief](#)
 - [Archief](#)
 - [De Sneeuwbal](#)
 - [Inschrijven](#)
 - [Auteursrichtlijnen](#)
 - [Redactie](#)